

Додаток до рішення
міської ради VIII скликання
від 22 травня 2026 року № 3040
зі змінами внесеними рішенням
міської ради від 28 травня 2026 року
№ 3079

СТАТУТ

Чортківського академічного ліцею імені Романа Ільяшенка Чортківської міської ради Тернопільської області

1. Загальні положення

- 1.1. Чортківський академічний ліцей імені Романа Ляшченка Чортківської міської ради Тернопільської області (далі — Ліцей) є комунальним закладом загальної середньої освіти. Тернопільської області (далі — Засновник). Ліцей перебуває у комунальній власності Чортківської міської територіальної громади.
- 1.1.2. Ліцей є правонаступником всього майна, прав та обов'язків Чортківської гімназії №3 імені Романа Ляшченка Чортківської міської ради Тернопільської області, тип та найменування якої змінено на підставі рішення Чортківської міської ради від 22 травня 2026 року № 3040 "Про зміну типу та найменування Чортківської гімназії №3 імені Романа Ляшченка на Чортківський академічний ліцей імені Романа Ляшченка Чортківської міської ради Тернопільської області".
- 1.2. Організаційно-правова форма Ліцею: комунальний заклад загальної середньої освіти — юридична особа публічного права.
- 1.3. Повне найменування:
 - 1.3.1. Чортківський академічний ліцей імені Романа Ляшченка Чортківської міської ради Тернопільської області;
 - 1.3.2. Скорочене найменування — Чортківський академічний ліцей імені Романа Ляшченка.
- 1.4. Засновником Ліцею є Чортківська міська рада, яка діє від імені та в інтересах Чортківської міської територіальної громади (далі - Засновник). Уповноваженим органом Засновника є управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради (далі — Управління освіти). Майно Ліцею є власністю Чортківської міської територіальної громади і належить йому на правах, визначених законодавством.
- 1.5. Місце знаходження Ліцею: 48500, Україна, Тернопільська область, місто Чортків, вулиця Євгена Коновальця, будинок 13.
- 1.6. Ліцей є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, банківський рахунок, печатку, бланк, штамп, код ЄДРПОУ.
- 1.7. Ліцей є бюджетною установою, діяльність якої не спрямована на отримання прибутку.
- 1.8. Забороняється розподіл отриманих доходів (прибутків) серед працівників Ліцею (окрім плати їх праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб. Доходи (прибутків) Ліцею використовуються виключно для фінансування видатків на утримання Ліцею, реалізації мети, (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених цим Статутом.
- 1.9. Ліцей у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", іншими актами законодавства, рішеннями (розпорядженнями) Засновника або уповноваженого ним органу (Управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради), Положенням про ліцей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 року № 1062 та власним Статутом.
- 1.10. Ліцей забезпечує здобуття базової середньої освіти та профільної середньої освіти академічного спрямування. Ліцей провадить освітню діяльність на рівнях базової та профільної середньої освіти на підставі ліцензії (ліцензії), виданої (виданих) у встановленому законодавством порядку. З 01 вересня 2031 року Ліцей забезпечує лише здобуття профільної середньої освіти академічного спрямування.
- 1.11. Ліцей здійснює освітню діяльність на таких рівнях:
 - 1.11.1. Базова середня освіта (5-9 класи) - другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти (до 01 вересня 2031 року);
 - 1.11.2. Профільна середня освіта (10-12 класи) є третім рівнем повної загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття учнями освіти академічного спрямування та передбачає виконання вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

1.12. Здобуття профільної середньої освіти в Ліцєї передбачає академічне профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного Державним стандартом профільної середньої освіти, і поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб учнів з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти. Профільне навчання реалізується через формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.

1.13. Ліцей має право:

1.13.1. створювати у своєму складі класи (групи) з вечірньою, заочною, дистанційною, мережевою формами навчання;

1.13.2. формувати класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, а також спеціальні та інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами; 1.13.3. організовувати такі форми здобуття освіти як екстернат та педагогічний патронаж у порядку, визначеному законодавством;

1.13.4. утворювати міжкласні групи учнів для вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) та проведення проєктної діяльності;

1.13.5. для здійснення статутної діяльності на договірних засадах об'єднуватися з іншими юридичними особами, створюючи освітні, освітньо-наукові, наукові, освітньо-виробничі центри та інші об'єднання, кожен із учасників яких зберігає статус юридичної особи;

1.13.6. укладати угоди про співпрацю із закладами вищої освіти та науковими установами для забезпечення високої якості профільної освіти та залучення наукових працівників до освітнього процесу;

1.13.7. надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 796 «Про затвердження та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності», в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 07 липня 2025 року № 808, відповідно до чинного законодавства.

1.14. Ліцей також може розробляти, удосконалювати та впроваджувати нові освітні технології і форми організації освітнього процесу.

2. Мета, завдання, принципи діяльності Ліцею

2.1. Головною метою Ліцею є :

2.1.1. забезпечення реалізації права громадян на здобуття базової середньої освіти та профільної середньої освіти академічного спрямування;

2.1.2. всебічний розвиток, навчання, виховання, виявлення, одарування та соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти протягом життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності, добровільного ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

2.2. Основними завданнями Ліцею є :

2.2.1. створення безпечного освітнього середовища для учасників освітнього процесу;

2.2.2. організація освітнього процесу, що ґрунтується на цінностях та принципах, визначених Законами України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту»;

2.2.3. забезпечення здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням;

2.2.4. організація вивчення обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профільів, обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем, а також вибірових освітніх компонентів;

2.2.5. надання консультацій щодо організації освітнього процесу та вибору чи зміни профілю навчання;

- 2.2.6. розроблення, удосконалення та впровадження сучасних освітніх технологій і форм організації освітнього процесу.
- 2.3. Досягнення мети забезпечується шляхом формування ключових компетенцій:
- 2.3.1. вільне володіння державною мовою;
- 2.3.2. здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- 2.3.3. математична компетенція;
- 2.3.4. компетенція у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- 2.3.5. інноваційність;
- 2.3.6. екологічна компетенція;
- 2.3.7. інформаційно-комунікаційна компетенція;
- 2.3.8. навчання впродовж життя;
- 2.3.9. громадянські та соціальні компетенції, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, доброду та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- 2.3.10. культурна компетенція;
- 2.3.11. підприємство та фінансова грамотність;
- 2.3.12. інші компетенції, передбачені державними стандартами освіти.
- 2.4. Ліцей є суб'єктом освітньої діяльності, що самостійно приймає рішення та здійснює діяльність у межах автономії, обсяг якої визначається Законами України "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту", Положенням про ліцей, іншими актами законодавства та цим Статутом.
- Автономія Ліцею визначається його правом на самоврядування, що передбачає самостійність, незалежність та відповідальність у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, кадрових та фінансових питань.
- 2.5. Ліцей несе відповідальність перед здобувачами освіти, територіальною громадою, суспільством і державою за:
- 2.5.1. створення безпечного, інклюзивного та здорового освітнього середовища, що забезпечує умови для якісного навчання, розвитку та соціалізації здобувачів освіти;
- 2.5.2. забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування будівель, споруд та приміщень Ліцею, що гарантує їх фізичну та цифрову доступність;
- 2.5.3. дотримання державних стандартів освіти (базової та профільної середньої освіти);
- 2.5.4. реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії учнів, зокрема надання можливості вибору профільного навчання та вибіркового освітнього компонента;
- 2.5.5. дотримання готових зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, наукової, виробничої діяльності, у тому числі за міжнародними угодами;
- 2.5.6. дотримання фінансової дисципліни та цільове використання бюджетних коштів;
- 2.5.7. прозорість та інформаційну відкритість своєї діяльності, зокрема шляхом оприлюднення визначеної законом інформації на власному вебсайті.
- 2.6. Мовою освітнього процесу в Ліцеї є державна мова — українська. Ліцей гарантує кожному здобувачу освіти право на вивчення державної мови та навчання державною мовою в обсязі, що забезпечує виконання вимог державних стандартів базової та профільної середньої освіти.
- 2.7. Автономія Ліцею визначається його правом:
- 2.7.1. планувати власну діяльність, формувати та затверджувати стратегію розвитку Ліцею;
- 2.7.2. самостійно формувати освітню програму (освітні програми);
- 2.7.3. на основі освітньої програми розробляти та затверджувати навчальний план, зокрема розробляти та впроваджувати експериментальні та індивідуальні навчальні плани;
- 2.7.4. самостійно обирати профіль навчання (не менше трьох) та перелік вибіркового освітнього компонента;
- 2.7.5. самостійно визначати форми, методи і засоби організації освітнього процесу, а також структуру і тривалість навчального року, тижня, дня та заняття;

- 2.7.6. запроваджувати власну шкалу оцінювання результатів навчання учнів (із визначенням правил її переведення до системи, визначеної законодавством);
- 2.7.7. самостійно забезпечувати добір і розстановку кадрів;
- 2.7.8. спільно із закладами вищої освіти, науково-дослідними інститутами та центрами проводити науково-дослідну, експериментальну, пошукову роботу;
- 2.7.9. укладати угоди про співпрацю з іншими закладами освіти, юридичними та фізичними особами для забезпечення профільного навчання та дослідницької діяльності;
- 2.7.10. брати участь у роботі міжнародних організацій, асоціацій та здійснювати міжнародний обмін учнями та педагогами;
- 2.7.11. використовувати різні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу;
- 2.7.12. отримувати кошти і матеріальні цінності від органів влади, місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб;
- 2.7.13. залишати у своєму розпорядженні і використовувати власні надходження у порядку, визначеному законодавством;
- 2.7.14. розвивати власну матеріально-технічну базу, встановлювати власну символіку та атрибуту;
- 2.7.15. проходити в установленому порядку громадську акредитацію;
- 2.7.16. здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству;
- 2.8. Ліцей зобов'язаний:
- 2.8.1. реалізовувати положення Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про ліцей та інших нормативно-правових актів у галузі освіти;
- 2.8.2. здійснювати освітню діяльність на підставі ліцензії, отриманої у встановленому законодавством порядку;
- 2.8.3. забезпечувати відповідність комунального ліцею вимогам, визначеним Законом України «Про повну загальну середню освіту», Положенням про ліцей та ліцензійними умовами;
- 2.8.4. створювати сучасне, безпечне, інклюзивне та доступне освітнє середовище, що забезпечує умови для якісного навчання, розвитку та соціалізації здобувачів освіти;
- 2.8.5. формувати освітнє середовище з дотриманням принципів універсального дизайну, ергономічності та цифрової доступності, а у разі неможливості — забезпечувати розумне пристосування для осіб з особливими освітніми потребами;
- 2.8.6. забезпечувати здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, надаючи учням можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
- 2.8.7. надавати консультації учням та їх батькам (законним представникам) щодо організації освітнього процесу, вибору та зміни профілю навчання;
- 2.8.8. визначати результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, зокрема у сфері освіти освітньої діяльності, розміщених за кордоном (крім держави-аресора), у порядку, визначеному законодавством;
- 2.8.9. проходити плановий інституційний аудит у терміни та в порядку, визначеному законодавством;
- 2.8.10. забезпечити добір кваліфікованих педагогічних працівників та створювати умови для їх безперервного професійного розвитку;
- 2.8.11. захищати учнів від будь-яких форм насильства (фізичного, психологічного), експлуатації, дискримінації та булінгу (цькування);
- 2.8.12. забезпечувати умови для харчування та медичного обслуговування здобувачів освіти;
- 2.8.13. забезпечувати видачу документів про освіту встановленого зразка;
- 2.8.14. дотримуватись фінансової дисципліни та забезпечувати збереження матеріально-технічної бази;

2.8.15. оприлюднювати на власному вебсайті (або сайті засновника) установчі документи, освітню програму, перелік профільних навчання та іншу інформацію, визначену законом; **2.8.16.** здійснювати інші повноваження, делеговані Засновником або уповноваженим ним органом (Управлінням освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради).

2.9. Ліцей може мати у своєму складі внутрішні структурні підрозділи:

2.9.1. позашкільний підрозділ;

2.9.2. пансіон;

2.9.3. кафедри з окремих освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів);

2.9.4. лабораторії;

2.9.5. підрозділи з питань інноваційної діяльності;

2.9.6. осередок «Захист України»;

2.9.7. інші внутрішні структурні підрозділи.

Ліцей може мати у своєму складі філії.

Структурні підрозділи діють відповідно до цього Статуту та на підставі відповідних положень, затверджених керівником Ліцею відповідно до законодавства. Положення про філію Ліцею розробляється та затверджується його керівником відповідно до Типового положення про філію закладу освіти, затвердженого МОН.

Учні проживають, утримуються у пансіоні Ліцею та забезпечуються харчуванням у порядку, визначеному законодавством

2.10.

Взаємовідносини Ліцею з юридичними і фізичними особами визначаються угодами (договорами), що укладаються між ними відповідно до чинного законодавства.

Для забезпечення якості профільної середньої освіти Ліцей має право укладати угоди про співпрацю з іншими суб'єктами освітньої діяльності, закладами вищої освіти, науковими установами, підприємствами, організаціями та фізичними особами-підприємцями з метою використання їхніх ресурсів (матеріально-технічних, кадрових, інформаційних), проведення спільних досліджень та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів.

3. Організація освітнього процесу

3.1. Освітній процес у Ліцеї організовується відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державних стандартів базової та профільної середньої освіти, Положення про ліцей, інших актів законодавства та освітньої програми (освітніх програм).

Освітня програма (освітні програми) схвалюється педагогічною радою Ліцею та затверджується його керівником. Ліцей використовує одну освітню програму на кожному рівні освіти (або одну наскрізну освітню програму для базової та профільної освіти). Освітня програма Ліцею на рівні профільної середньої освіти обов'язково включає навчальні плани для не менше ніж трьох профільних навчання в межах однієї або кількох освітніх галузей (природничо-математичного, мовно-літературного, соціально-гуманітарного спрямування тощо).

Освітній процес спрямовується на виявлення та розвиток здібностей та одарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання та процесу в розвитку. Здобуття профільної середньої освіти (10-12 класи) здійснюється за індивідуальними освітніми траєкторіями, що передбачають обрання учнем профільного навчання, а також вибірових освітніх компонентів у межах та поза межами обраного профілю.

3.2. Організація безпечного перебування учасників освітнього процесу на території та в приміщеннях Ліцею.

3.2.1. З метою організації безпечного перебування учасників освітнього процесу на території та в приміщенні Ліцею засновник і керівник такого закладу відповідно до їхніх повноважень вживають комплекс заходів для запобігання та/або припинення заповідання шкоди учасникам освітнього процесу.

3.2.2. В Ліцей здійснюються заходи з охорони у відповідності з Порядком застосування заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти на період дії правового режиму воєнного стану, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України

08 січня 2026 року № 28.

3.2.3. Правила доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях Ліцею розробляються на основі Типових правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та приміщеннях закладу загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 11 лютого 2026 року №243, схвалюються загальними зборами (конференцією) колективу Ліцею, погоджуються Управлінням освіти і затверджуються керівником Ліцею, а також оприлюднюються на вебсайті Ліцею (у разі його відсутності — на вебсайті Управління освіти) відповідно до Закону України "Про освіту".

3.2.4. Дотримання правил доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщеннях Ліцею є обов'язковим.

3.2.5. Доступ і перебування на території та в приміщенні Ліцею осіб, які не є учасниками освітнього процесу, здійснюються з дозволу керівника Ліцею або уповноваженої ним особи.

Службові особи для реалізації ними визначених законом повноважень, пов'язаних із запобіганням, ліквідацією та усуненням наслідків надзвичайних ситуацій, усуненням загроз життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, а також інші службові та посадові особи у випадках, визначених законом, не потребують отримання такого дозволу.

3.2.6. Заборонено перебувати на території та в приміщенні Ліцею особам:

- з явними ознаками алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння;
- які мають при собі небезпечні предмети і речовини, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;
- з тваринами (крім собак-поводирів, яких використовують особи з інвалідністю).

3.2.7. У разі порушення учнями визначених цією частиною заборон, такі учні не допускаються до участі в освітньому процесі до усунення відповідного порушення, а керівник Ліцею, або уповноважена ним особа, вживає заходів, визначених правилами доступу і перебування учасників освітнього процесу та інших осіб на території та в приміщенні Ліцею.

3.2.8. Використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, а також забезпечення цілодобового безперешкодного доступу до них за відповідними сигналами цивільного захисту на території та в приміщенні Ліцею здійснюються в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

3.2.9. У разі наявності загрозі заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу та/або майну Ліцею керівник повідомляє про це уповноважений підрозділ Національної поліції України для проведення в межах його компетенції превентивних поліцейських заходів на території та/або в приміщеннях Ліцею.

3.2.10. До здійснення охорони Ліцею не може залучатися особа, яка відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» не має права працювати в Ліцей або залучатися до участі в освітньому процесі.

3.3. Освітній процес.

3.3.1. Основною для розроблення освітньої програми Ліцею є Державний стандарт базової середньої освіти та Державний стандарт профільної середньої освіти.

➤ Ліцей в освітній діяльності може використовувати:

- освітню програму на рівні профільної середньої освіти (на першому та другому циклі профільної середньої освіти) та освітню програму на рівні базової середньої освіти (на першому та/або другому циклі);
 - наскрізну освітню програму, розроблену для базової (першого та/або другого циклу) та профільної середньої освіти (на першому та другому циклі).
- Академічне спрямування здобуття учнями профільної середньої освіти визначається освітньою програмою ліцею.

3.3.2. Освітній процес здійснюється відповідно до освітньої (освітніх) програми (програм), розроблених та затверджених відповідно до порядку визначеного Законом України «Про повну загальну середню освіту».

3.3.3. Освітні програми можуть бути розроблені на основі відповідної типової освітньої програми або освітніх програм, розроблених суб'єктами освітньої діяльності, науковими установами, фізичними чи юридичними особами і затверджених центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

3.3.4. На основі визначеного в освітній програмі ліцею навчального плану педагогічна рада складає, а його керівник затверджує річний навчальний план (один або декілька), в якому конкретизується перелік навчальних предметів (інтервованих курсів), обов'язкових для вивчення, вибірових (за вибором учнів) освітніх компонентів, зокрема навчальних предметів, курсів, інтервованих курсів, та кількість навчальних годин на тиждень, навчальний рік. Освітня програма ліцею повинна включати для кожної з форм здобуття освіти, запроваджених в ліцей, навчальні плани для не менше ніж трьох профільів навчання в межах однієї або кількох освітніх галузей та/або їх об'єднань (природничо-математичного, мовно-літературного, соціально-гуманітарного).

3.3.5. Ліцей забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії учня відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», яка формується за вибором учня та/або його батьків з урахуванням освітніх потреб, здібностей та інтересів дитини.

3.3.6. Структура і тривалість навчального року, навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою ліцею у межах часу, передбаченого його освітньою програмою (освітніми програмами), відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого відповідним навчальним планом. З метою забезпечення створення безпечного освітнього середовища рішенням педагогічної ради форми організації освітнього процесу можуть бути змінені на визначений період протягом навчального року.

3.3.7. Освітній процес організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня, триває не менше 175 навчальних днів та закінчується не пізніше 1 липня наступного року, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України на період дії правового режиму воєнного стану. Якщо 1 вересня припадає на вихідний день, навчальний рік розпочинається у перший за ним робочий день.

У випадку екологічного лиха та епідемії може встановлюватися особливий режим роботи ліцею.

3.3.8. Розклад уроків складається відповідно до навчального плану ліцею з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог і затверджується директором.

3.3.9. Ліцей може забезпечувати здобуття базової, профільної середньої освіти за очною (денною, вечірньою), заочною, дистанційною, мережевою, екстернатною, сімейною (домашньою) формами чи формою педагогічного патронажу у порядку, визначеному законодавством.

3.3.10. Для досягнення учнями результатів навчання та компетентностей згідно з вимогами відповідних державних стандартів повної загальної освіти у складі ліцею у порядку, визначеному законодавством та його установчими документами, утворюються:

➤ класи;
➤ групи для вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів);
➤ міжкласні групи учнів;
➤ навчальні кабінети (з навчальних предметів (інтегрованих курсів) однієї або різних освітніх галузей).

Ліцей може створювати у своєму складі класи (групи) з вечірньою (заочною), дистанційною формою навчання, інклюзивні класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами.
Міжкласні групи учнів можуть створюватися для організації проєктної діяльності учнів, застосування інших освітніх технологій і методів навчання, що забезпечують взаємодію під час спільної діяльності учнів різних класів одного або різних років навчання.

У складі Ліцею можуть створюватися тимчасові (від одного семестру (триместру) науково-дослідницькі класи та/або міжкласні групи учнів з метою організації профільного навчання. Для підготовки до участі в заходах змагального характеру (конкурсів, олімпіад, турнірів тощо) можуть створюватися тимчасові групи учнів. Організація освітнього процесу у групах здійснюється відповідно до освітньої програми Ліцею.

3.3.11. Класи у Ліцеї формуються за погодженням із Засновником згідно з нормативами їх наповнюваності, встановленими законодавством, з урахуванням наявності приміщень, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам для здійснення освітнього процесу, та відповідно до кількості поданих заяв про зарахування до Ліцею.

Зарахування до державних, комунальних ліцеїв для здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, відраховування та переведення учнів державних, комунальних ліцеїв здійснюється у порядку, визначеному МОН.

Конкурс (у разі його проведення) для зарахування до ліцею проводиться відповідно до положення про конкурсний відбір, що схвалюється педагогічною радою ліцею та затверджується його керівником.

Положення про конкурсний відбір, освітня програма ліцею із зазначенням переліку профільного навчання, відповідні навчальні плани опубліковуються на веб-сайті Ліцею (у разі відсутності власного веб-сайту - на веб-сайті органу, до сфери управління якого належить заклад освіти, та/або його засновника) не пізніше ніж за три місяці до початку прийому заяв про зарахування до ліцею.

Порядок зарахування, відраховування та переведення учнів до державних і комунальних ліцеїв визначається Засновником Ліцею.

Кількість учнів (одного та/або різних років навчання) в одній групі повинна становити не менше восьми осіб.

3.3.12. Поділ класів на групи для вивчення окремих предметів здійснюється згідно з нормативами, встановленими МОН України.

3.3.13. Пранична кількість учнів у класі (наповнюваність класу) Ліцею визначається відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту".

У разі коли кількість учнів не дозволяє створити клас, учні можуть продовжити навчання в цьому закладі освіти за однією з інших (крім очної) форм здобуття повної загальної середньої освіти або в іншому закладі освіти із забезпеченням територіальної доступності. Зменшення кількості учнів у класі протягом навчального року не є підставою для припинення функціонування цього класу до закінчення навчального року.

3.3.14. Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється педагогічними працівниками ліцею за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за шкалою оцінювання результатів, визначеною ліцеєм, яка може включати:

номінальну шкалу оцінювання ("зараховано/не зараховано" тощо);
 рівневу шкалу, яка передбачає оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за чотирма рівнями (наприклад, "початковий" (II), "середній" (С), "достатній" (Д), "високий" (В));
 бальну шкалу, яка передбачає оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з використанням 12-бальної шкали.

3.3.15. Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової чи профільної середньої освіти, вимогам державних стандартів здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Кожен учень повинен пройти державну підсумкову атестацію за кожний рівень повної загальної середньої освіти з державної мови, математики та інших навчальних предметів, визначених МОН, крім випадків, визначених законодавством.

3.3.16. Річне оцінювання та державна підсумкова атестація учнів ліцею здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається щороку у разі переведення учнів на наступний рік навчання відповідно до законодавства.

3.3.17. Облік навчальних досягнень учнів впродовж навчального року здійснюється у електронних класних журналах, інструкції про ведення яких затверджуються МОН України. Результати навчальної діяльності за рік заносяться до особових справ учнів.

3.3.18. Зарахування учнів проводиться наказом директора. Для зарахування учнів батьки або особи, що їх замінюють, подають заяву, копію свідоцтва про народження дитини, медичну довідку встановленого зразка, особову справу, документ про відповідний рівень освіти.

3.3.19. Іноземні громадяни та особи без громадянства зараховуються до Ліцею відповідно до законодавства України та/або міжнародних договорів України.

3.3.20. Переведення учнів до наступного класу здійснюється у порядку, встановленому МОН України.

3.3.21. У разі переходу учнів до іншого закладу освіти батьки або особи, що їх замінюють, подають до Ліцею заяву про перехід та письмове підтвердження або його скасування копію з іншого закладу освіти про можливість зарахування до нього відповідного учня.

3.3.22. У разі вибуття учня на постійне місце проживання за межі України батьки або особи, які їх замінюють, подають до Ліцею заяву про вибуття та копію або скасовану копію паспорта громадянина України для виїзду за кордон, з яким перетинає державний кордон дитина, або її проїзного документа із записом про вибуття на постійне місце проживання за межі України чи відміткою про взяття на постійний консульський облік у дипломатичному представництві або консульській установі України за кордоном (для здобувачів освіти, які не досягли повноліття).

3.3.23. Залучення учнів до видів діяльності, не передбачених навчальним планом та річним планом роботи, дозволяється лише за їх згодою та згодою батьків або осіб, які їх замінюють.

3.3.24. За результатами навчання учням або випускникам видається відповідний документ. Зразки документів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3.3.25. За особливі успіхи у навчанні, дослідницькій, пошуковій, науковій діяльності, культурних заходах, спортивних змаганнях, участі у волонтерській діяльності тощо до учнів можуть застосовуватися різні види морального та/або матеріального заохочення і відзначення, що визначаються установчими документами ліцею та/або положенням про заохочення і відзначення учнів, що затверджується його педагогічною радою.

Рішення про заохочення (відзначення) учня приймає педагогічна рада ліцею.

4. Управління Ліцеєм та громадське самоврядування

- 3.4.2. Для забезпечення індивідуалізації освітнього процесу, відповідно до вимог інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ), розробляється індивідуальна програма розвитку (ІПР). ІПР розробляється командою психолого-педагогічного супроводу, до складу якої входять педагогічні працівники Ліцею із обов'язковим залученням батьків дитини. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг здійснюється відповідно до ІПР та вимог ІРЦ. Ліцей забезпечує умови для проведення таких занять у спеціально облаштованих ресурсних кімнатах та медіатеках.
- 3.4.4. Супровід в освітньому процесі:
- Асистент вчителя забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу, бере участь у розробленні ІПР та адаптації навчальних матеріалів.
- Асистент дитини (соціальний робітник, один із батьків або уповноважена ним особа) забезпечує соціальні та побутові потреби дитини. Асистент дитини допомагається до освітнього процесу за рішенням директора Ліцею на підставі відповідного договору та за умови проходження спеціальної підготовки.
3.4.5. Ліцей забезпечує архітектурну доступність будівель та приміщень, а також цифрову доступність освітніх ресурсів для осіб з особливими освітніми потребами відповідно до стандартів універсального дизайну.
- 3.4.6. Медичне обслуговування учнів здійснюється медичним працівником, який входить до штату Ліцею, або шляхом укладання договору з відповідним закладом охорони здоров'я. Медичний працівник бере участь у роботі команди супроводу та надає рекомендації щодо режиму навчання учнів з особливими освітніми потребами.
- 3.4. Інклюзивне навчання
- 3.4.1. У Ліцеї на підставі письмового звернення одного з батьків дитини з особливими освітніми потребами (або повнолітньої особи) утворюються інклюзивні класи у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України. Заява про організацію інклюзивного навчання подається до Ліцею, як правило, до початку навчального року або не пізніше ніж за два тижні до початку навчання протягом навчального року для забезпечення своєчасного формування Команди психолого-педагогічного супроводу та розроблення ІПР.
- 3.4.2. Для забезпечення індивідуалізації освітнього процесу, відповідно до вимог інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ), розробляється індивідуальна програма розвитку (ІПР). ІПР розробляється командою психолого-педагогічного супроводу, до складу якої входять педагогічні працівники Ліцею із обов'язковим залученням батьків дитини. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг здійснюється відповідно до ІПР та вимог ІРЦ. Ліцей забезпечує умови для проведення таких занять у спеціально облаштованих ресурсних кімнатах та медіатеках.
- 3.4.4. Супровід в освітньому процесі:
- Асистент вчителя забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу, бере участь у розробленні ІПР та адаптації навчальних матеріалів.
- Асистент дитини (соціальний робітник, один із батьків або уповноважена ним особа) забезпечує соціальні та побутові потреби дитини. Асистент дитини допомагається до освітнього процесу за рішенням директора Ліцею на підставі відповідного договору та за умови проходження спеціальної підготовки.
3.4.5. Ліцей забезпечує архітектурну доступність будівель та приміщень, а також цифрову доступність освітніх ресурсів для осіб з особливими освітніми потребами відповідно до стандартів універсального дизайну.
- 3.4.6. Медичне обслуговування учнів здійснюється медичним працівником, який входить до штату Ліцею, або шляхом укладання договору з відповідним закладом охорони здоров'я. Медичний працівник бере участь у роботі команди супроводу та надає рекомендації щодо режиму навчання учнів з особливими освітніми потребами.
- 3.3.26. Співпраця про базову та профільну середню освіту та відповідні додатки до них
- 3.3.27. Ліцей відкреслений від церкви (релігійних організацій), має світський характер. Політичні партії (об'єднання) не мають права втручатися в освітню діяльність Ліцею. Забороняється створення осередків політичних партій та функціонування будь-яких політичних об'єднань.
- 3.3.28. Керівництву Ліцею, педагогічним працівникам, органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється залучати учнів до участі в заходах, організованих релігійними організаціями чи політичними партіями (об'єднаннями).
- 3.3.30. Учні не можуть бути обмежені у праві на здобуття освіти за їх належністю або неадекватності до релігійних організацій чи політичних партій (об'єднань).
- 3.3.31. Дисципліна в Ліцеї дотримується на основі взаємоповаги усіх учасників освітнього процесу, дотримання правил внутрішнього розпорядку та цього Статуту. Застосовування методів фізичного та психічного насильства до здобувачів освіти забороняється.

411. Засновник — Чортківська міська рада Тернопільської області, яка забезпечує створення матеріально-технічної бази, фінансування та затверджує Статут.

412. Уповноважений орган Засновника — Управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради, що здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю та отриманням законодавства.

413. Керівник Ліцею (Директор) — здійснює безпосереднє управління закладом, діє від імені Ліцею та несе відповідальність за результати його діяльності.

414. Педагогічна рада — основний колегіальний орган управління, який ухвалює рішення щодо стратегії розвитку, освітніх програм та оцінювання учнів.

415. Піклувальна рада — орган, що здійснює незалежний контроль за діяльністю Ліцею та сприяє залученню додаткових ресурсів (у разі її створення).

416. Вищий орган громадського самоврядування — загальні збори (конференція) колективу Ліцею.

Органи громадського самоврядування (батьківське, учнівське самоврядування, збори трудового колективу) та Піклувальна рада мають право брати участь в управлінні Ліцеєм у порядку та межах, визначених Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та цим Статутом.

42. Засновник Ліцею

- 42.1. Засновник:
- приймає рішення про створення, реорганізацію, зміну типу та ліквідацію Ліцею відповідно до законодавства;
 - затверджує Статут Ліцею та зміни до нього;
 - укладає трудовий договір (контракт) з керівником Ліцею, обраним (призначеним) у порядку, встановленому законодавством;
 - розриває трудовий договір (контракт) з керівником Ліцею з підстав та у порядку, визначених законодавством;
 - приймає рішення про проведення конкурсу на посаду керівника Ліцею;
 - утворює та ліквідує структурні підрозділи Ліцею (зокрема пансіон, філії тощо) за поданням керівника Ліцею або Управління освіти;
 - затверджує за поданням Ліцею стратегію його розвитку;
 - здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю Ліцею;
 - здійснює контроль за отриманням установчих документів Ліцею;
 - здійснює контроль за використанням Ліцеєм публічних коштів;
 - фінансує виконання стратегії розвитку Ліцею, у тому числі здійснення інноваційної діяльності та зміцнення бази профільного навчання;
 - вживає комплекс заходів для запобігання та/або припинення заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу (орієнтованість території, облаштування технічними засобами охорони, відоспостереження, встановлення тривожної-кнопки виклику поліції);
 - реалізує інші права, передбачені законодавством України.
- 42.2. Засновник зобов'язаний забезпечити:
- утримання та розвиток Ліцею, його матеріально-технічної бази на рівні, достатньому для виконання вимог державних стандартів та ліцензійних умов;
 - фінансування оплати праці працівників, охорони праці, пожежної та цивільної безпеки;
 - дотримання принципів універсального дизайну та архітектурної доступності при реконструкції чи будівництві об'єктів Ліцею;
 - створення інклюзивного та безпечного освітнього середовища;
 - у разі реорганізації чи ліквідації Ліцею — забезпечити учням можливість продовжити навчання на відповідному рівні освіти в іншому закладі.

- 4.2.3. Засновник або уповноважений ним орган не можуть делегувати власних повноважень іншим органам управління Ліцею.
- Засновник або уповноважений ним орган не мають права втручатися в діяльність Ліцею, що здійснюється ним у межах його академічної, організаційної, кадрової та фінансової автономії.
- 4.3. Уповноважений орган Засновника (Управління освіти)
- 4.3.1. Управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради (далі — Управління освіти):
- здійснює контроль за дотриманням установчих документів (Статуту) Ліцею;
 - здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю Ліцею та використанням публічних коштів;
 - здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за будь-якими ознаками;
 - контролює оприлюднення публічної інформації та звітів про використання коштів на вебсайті Ліцею;
 - затверджує кошторис Ліцею та звіт про його виконання;
 - погоджує штатний розпис Ліцею;
 - контролює обсяг коштів, що виділяються на підвищення кваліфікації педагогів;
 - забезпечує можливість учня продовжити навчання у разі реорганізації чи ліквідації Ліцею;
 - реалізує інші права, передбачені законодавством та цим Статутом.
- 4.3.2. Управління освіти не має права втручатися в оперативну та академічну діяльність Ліцею, крім випадків, передбачених законодавством.
- 4.4. Керівник Ліцею
- 4.4.1. Керівник має право:
- діяти від імені Ліцею без довіреності та представляти Ліцей у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами;
 - підписувати документи з питань освітньої, фінансово-господарської та іншої діяльності Ліцею;
 - приймати рішення щодо діяльності Ліцею в межах повноважень, визначених законодавством та строковим трудовим договором, у тому числі розпоряджатися встановленим порядком майном Ліцею та його коштами;
 - затверджувати штатний розпис Ліцею на основі типових нормативів, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, за погодженням із Управлінням освіти;
 - призначати на посаду, переводити на іншу посаду та звільняти з посади працівників Ліцею, визначати їхні посадові обов'язки, заохочувати та притягати до дисциплінарної відповідальності, а також вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами, відповідно до вимог законодавства;
 - визначати режим роботи Ліцею та затверджувати форми організації освітнього процесу, а також структуру навчального року, визначену педагогічною радою;
 - ініціювати перед Засновником або уповноваженим ним органом питання щодо створення, реорганізації або ліквідації структурних підрозділів;
 - видавати відповідно до своїх компетенцій накази і контролювати їх виконання;
 - укладати угоди (договори, контракти) з фізичними та/або юридичними особами в межах своїх компетенцій та затвердженого кошторису;
 - звертатися до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти із заявою щодо проведення кваліфікаційного інституційного аудиту, зовнішнього моніторингу якості освіти та/або громадської акредитації Ліцею;
 - преміювати працівників Ліцею та встановлювати надбавки, доплати за виконання додаткових обов'язків у межах фондів оплати праці відповідно до законодавства;

4.4.2. Керівник ліцею зобов'язаний:

- виконувати Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та інші акти законодавства, забезпечувати їх виконання працівниками ліцею, зокрема в частині організації освітнього процесу державною мовою;
- планувати та організовувати діяльність ліцею;
- розробляти проект кошторису та подавати його на затвердження до уповноваженого органу Засновника (Управління освіти);
- надавати широкую пропозиції щодо обсягу коштів, необхідних для підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

- забезпечувати розроблення та виконання стратегії розвитку ліцею;
- затверджувати правила внутрішнього розпорядку та посадові інструкції працівників;
- організовувати освітній процес та видачу документів про освіту;
- затверджувати освітню програму ліцею, схвалену педагогічною радою;
- створювати умови для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, підтримувати академічні свободи педагогів та індивідуальні освітні траєкторії учнів;

- забезпечувати функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та дотримання принципів академічної доброчесності;
- забезпечувати розроблення, виконання та моніторинг індивідуальних програм розвитку (ІПР) для учнів з особливими освітніми потребами;
- створювати в ліцеї безпечне освітнє середовище, забезпечувати дотримання вимог охорони праці та техніки безпеки (зокрема, належне функціонування укриттів);
- організовувати харчування та сприяти медичному обслуговуванню учнів;
- забезпечувати відкритість діяльності ліцею через оприлюднення публічної інформації та звітів про використання коштів на офіційному вебсайті;
- широко звітувати про свою роботу та виконання стратегії розвитку на загальних зборах (конференції) колективу;

- здійснювати зарахування, переведення та відрахування учнів згідно із законодавством;
- виконувати інші обов'язки, покладені на нього законодавством, Засновником, колективним та строковим трудовим договором.

4.4.3.

Керівник ліцею зобов'язаний протягом першого року після призначення на посаду (крім випадків призначення шляхом переобрання на другий термін) пройти курс підвищення кваліфікації з управлінської діяльності обсягом не менше 90 навчальних годин, крім випадків призначення шляхом переобрання на другий термін. Витрати, пов'язані з підвищенням кваліфікації, фінансуються за рахунок коштів місцевого бюджету (у межах кошторису) та інших джерел, не заборонених законодавством.

4.4.4. Відповідальність керівника:

- Керівник здійснює безпосереднє управління ліцеєм і несе персональну відповідальність за:
- результати діяльності ліцею (освітню, фінансово-господарську, кадрову);
- дотримання вимог державних стандартів освіти;
- забезпечення безпеки умов навчання та праці;
- законність та цільове використання бюджетних і позабюджетних коштів;
- дотримання вимог антикорупційного законодавства та академічної доброчесності.

4.4.5. Педагогічний статус та обов'язки:

Керівник має права та обов'язки педагогічного працівника, визначені Законом України «Про освіту». Він несе відповідальність за виконання обов'язків, визначених законодавством, цим Статутом та строковим трудовим договором.

4.5.1. Педагогічна рада є основним постійно діючим колегіальним органом управління Ліцею. Повноваження педагогічної ради визначаються законодавством та цим Статутом. Усі педагогічні працівники зобов'язані брати участь у засіданнях педагогічної ради. Головою педагогічної ради є директор Ліцею.

4.5.2. Педагогічна рада:

- > схвалює стратегію розвитку Ліцею та річний план роботи;
- > схвалює освітню (освітні) програму (програми), зміни до неї та оцінює результати її виконання;
- > схвалює перелік та обсяг навчальних предметів (інтегрованих курсів), що вивчаються варіативно (за вибором учнів), з урахуванням профілю навчання;
- > схвалює правила внутрішнього розпорядку, положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти;
- > приймає рішення щодо впровадження і методичного забезпечення освітнього процесу;
- > приймає рішення щодо переведення учнів на наступний рік навчання, їх відрахування, притягнення до відповідальності за невиконання обов'язків, а також щодо відзначення та заохочення учнів;
- > розглядає питання щодо порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та приймає рішення про академічну відповідальність згідно з положенням;
- > формує та затверджує річний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників та приймає рішення щодо визнання результатів підвищення кваліфікації, отриманих поза суб'єктами з ліцензії;
- > приймає рішення щодо впровадження в освітній процес інновацій, участі в експериментальній діяльності та співпраці з науковими установами;
- > може ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту або громадської акредитації;
- > розглядає інші питання, віднесені законом до її повноважень.

4.5.3. Регламент роботи:

- > Засідання педагогічної ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин від її затвердженого складу.
- > Рішення приймаються більшістю голосів від затвердженого складу педагогічної ради. У разі рівного розподілу голосів голос голови є визначальним.
- > Рішення оформлюються протоколом, який підписують голова та секретар педагогічної ради.
- > Рішення педагогічної ради, прийняті в межах її повноважень, вводяться в дію наказами директора Ліцею та є обов'язковими до виконання всіма учасниками освітнього процесу.

4.6. Наглядова (піклувальна) рада

4.6.1. Наглядову (піклувальну) раду може бути утворено за рішенням міської ради одного чи кількох закладів загальної середньої освіти на визначений засновником строк.

4.6.2. Наглядова (піклувальна) рада сприяє виконанню перспективних завдань розвитку Ліцею, залученню фінансових ресурсів для забезпечення діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх виконанням, ефективній взаємодії з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадськістю, громадськими об'єднаннями, юридичними та фізичними особами.

4.6.3. Наглядова (піклувальна) рада має право:

- аналізувати та оцінювати діяльність Ліцею і його керівника;
- розподіляти пропозиції до стратегії та перспективного плану розвитку Ліцею та контролювати стан їх виконання;

5. Учасники освітнього процесу

- Інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу можуть утворюватися і діяти відповідно до установчих документів Ліцею.
- 4.8.1. органи самоврядування працівників;
4.8.2. органи учнівського самоврядування;
4.8.3. органи батьківського самоврядування.
- 4.8. У ліцеї можуть діяти:
- Ліцею.
- Рішення ухвалюють більшістю голосів учасників загальних зборів (конференції) Ліцею.
- приймають рішення про стимулювання праці керівників та інших працівників інших найважливіші напрямки діяльності Ліцею;
- затверджують основні напрями вдосконалення освітнього процесу, розглядають Ліцею;
- розглядають питання освітньої, методичної, фінансово-господарської діяльності оцінки можуть ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту;
- заслуховують звіт керівника Ліцею, оцінюють його діяльність і за результатами загальні збори (конференція) Ліцею;
- 4.7.2. Кожна категорія обирає по 9 делегатів. Термін їх повноважень становить 1 рік.
- батьків - класними батьківськими зборами.
- учнів Ліцею (10 - 12 класів) - класними зборами;
- працівників Ліцею - зборами трудового колективу;
- трех категорій:
- (конференція) колективу Ліцею, що скликаються не менш як один раз на рік. Делегати загальних зборів з правом вирішального голосу обираються пропозиційно від таких
- 4.7.1. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування Ліцею є загальні збори 4.7. Загальні збори
- Засновником.
- 4.6.7. Наглядова (підкувально) рада діє на підставі положень, затвердженого колегіальних органів управління Ліцею з правом дорадчого голосу.
- 4.6.6. Члени наглядової (підкувально) ради мають право брати участь у роботі засідання, який підписують головуючий на засіданні та секретар.
- є визначальним. Рішення наглядової (підкувально) ради оформлюються протоколом її затвердженого складу. У разі рівного розподілу голосів голови підкувальної ради затвердженого складу. Рішення з усіх питань приймаються більшістю голосів від її (підкувально) ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її членів (підкувально) рада є колегіальним органом. Засідання наглядової (підкувально) ради не можуть входити до складу учнів та працівників Ліцею.
- 4.6.5. Наглядова (підкувально) рада не можуть входити до складу учнів та працівників Ліцею.
- 4.6.4. Склад наглядової (підкувально) ради формується управлінням освіти з урахуванням пропозицій органів управління Ліцею, органів громадського самоврядування, депутатів Чортківської міської ради.
- 4.6.3. До складу наглядової (підкувально) ради не можуть входити учні та працівники Ліцею з підстав, визначених законом;
- здійснювати інші повноваження, визначені спеціальними законами.
- 4.6.2. Склад наглядової (підкувально) ради формується управлінням освіти з урахуванням пропозицій органів управління Ліцею, органів громадського самоврядування, депутатів Чортківської міської ради.
- 4.6.1. До складу наглядової (підкувально) ради не можуть входити учні та працівники Ліцею з підстав, визначених законом;
- здійснювати інші повноваження, визначені спеціальними законами.
- 4.6.0. Склад наглядової (підкувально) ради формується управлінням освіти з урахуванням пропозицій органів управління Ліцею, органів громадського самоврядування, депутатів Чортківської міської ради.

511. учні;
512. педагогічні працівники (керівник ліцею (директор), заступники керівника, вчителі, практичні психологи, соціальні педагоги, керівники групів, студій, секцій тощо);
513. інші працівники ліцею;
514. батьки учнів;
515. асистенти дітей з особливими освітніми потребами (у разі їх допуску відповідно до вимог законодавства);
516. фізичні особи, які провадять педагогічну діяльність у сфері освіти.
517. Статус, права та обов'язки учасників освітнього процесу визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» іншими законодавчими актами, цим Статутом, правилами внутрішнього розпорядку ліцею.
518. Учні мають право на:
- якісні освітні послуги;
 - свободу творчої, оздоровчої, просвітницької, науково-технічної діяльності тощо;
 - справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
 - визначення успіхів у своїй діяльності;
 - свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
 - безпечні та нешкідливі умови навчання;
 - повагу людської гідності;
 - захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, поганам та агресії, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
 - користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою ліцею та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому ліцеєм відповідно до спеціальних законів;
 - доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
 - особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні ліцеєм;
 - інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
 - участь в різних видах навчальної, науково-практичної діяльності, конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах тощо;
 - отримання додаткових, у тому числі платних, навчальних послуг;
 - перегляд результатів оцінювання навчальних досягнень з усіх предметів інваріантної та варіативної частини.
- 5.3.2. Учні зобов'язані:
- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципів академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
 - поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуючись етичних норм;
 - відповідально та добайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
 - дотримуватися вимог Статуту, правил внутрішнього розпорядку ліцею, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності).
- Учні мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством та установчими документами ліцею.

- 5.3.3. Залучення учнів під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі у заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.
- 5.3.4. Учні залучаються за їх згодою та згодою батьків або осіб, які їх замінюють, до самообслуговування, різних видів суспільно корисної праці відповідно до цього Статуту і правил внутрішнього розпорядку з урахуванням віку, статі, фізичних можливостей.
- 5.3.5. За невиконання учнями своїх обов'язків, порушення цього Статуту, правил внутрішнього розпорядку, порушення академічної доброчесності на них можуть накладатися стягнення відповідно до законодавства та Порядку виявлення та встановлення фактів академічної доброчесності.
- 5.4. Педагогічні працівники
- 5.4.1. Педагогічним працівником повинна бути особа яка має педагогічну освіту, вищу освіту та/або професійну кваліфікацію, вільно володіє державною мовою (для громадян України) або володіє державною мовою в обсязі достатньому для спілкування (для іноземців та осіб без громадянства), моральні якості та фізичний та психічний стан яких дозволяє виконувати професійні обов'язки.
- 5.4.2. Призначення на посаду, звільнення з посади педагогічних та інших працівників Ліцею, інші трудові відносини регулюються законодавством про працю, Законом України «Про освіту» та Законом України «Про повну загальну середню освіту» та іншими законодавчими актами.
- 5.4.3. Не може працювати в закладі освіти або залучатися до участі в освітньому процесі (проведення навчальних занять, лекцій, тренінгів, семінарів, майстер-класів, конкурсів, оцінювання результатів навчання тощо) особа:
- яка має непогашену або не зняту в установленому законом порядку судимість;
 - яка визнана в установленому законом порядку винною у вчиненні правопорушення проти статевих свобод чи статевої недоторканості особи;
 - на яку накладено адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, булінгом (цькуванням), або за невиконання обов'язків щодо виховання дітей.
- 5.4.4. Педагогічні працівники Ліцею приймаються на роботу за трудовими договорами відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» та законодавства про працю.
- 5.4.5. Педагогічні працівники Ліцею мають право на:
- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
 - педагогічну ініціативу;
 - розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;
 - користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
 - підвищення кваліфікації, перепідготовки;
 - проходити сертифікацію на добровільних засадах;
 - вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;
 - доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

- втілювання успіхів у своїй професійній діяльності;
 - справляння та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;
 - захист професійної честі та гідності;
 - інтелектуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами ліцею;
 - творчу відпустку строком до одного року не більше одного разу на 10 років із зарахуванням до стажу роботи;
 - забезпечення житлом у першочерговому порядку, пільгові кредити для інтелектуального і кооперативного будівництва;
 - безпечні і нешкідливі умови праці;
 - участь у громадському самоврядуванні ліцею;
 - участь у роботі колегіальних органів управління ліцею;
 - захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою від пропаганди та агітації, що завдають шкоду здоров'ю;
 - подовжену оплачувану відпустку.
- 5.4.6. Обсяг педагогічного навантаження вчителів, вихователів визначається відповідно до законодавства ліцею.**
- 5.4.7. Обсяг педагогічного навантаження може бути менше тарифної ставки або посадового окладу лише за письмовою згодою педагогічного працівника.**
- 5.4.8. Перерозподіл педагогічного навантаження протягом навчального року допускається лише в разі зміни кількості годин для вивчення окремих предметів, що передбачається робочим навчальним планом, або за письмовою згодою педагогічного працівника з дотриманням вимог законодавства про працю.**
- 5.4.9. Не допускається відволікання педагогічних працівників від виконання професійних обов'язків крім випадків, передбачених законодавством.**
- 5.4.10. Залучення педагогічних працівників до участі у видах робіт, не передбачених освітньою (освітніми) програмою (програмами) ліцею, навчальними програмами та іншими документами, що регламентують діяльність ліцею, здійснюється лише за їх згодою.**
- 5.4.11. Атестація педагогічних працівників здійснюється відповідно до Законів України "Про освіту", та в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.**
- За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаний посаді, присвоюється або підтверджується кваліфікаційна категорія та може бути присвоєне педагогічне звання. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України.**
- 5.4.12. Сертифікація педагогічних працівників**
- Сертифікація здійснюється з метою виявлення та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками компетентісного навчання і новими освітніми технологіями та сприяють їх поширенню. Засади сертифікації педагогічних працівників визначаються Законом України "Про освіту".
- 5.4.13. Педагогічні працівники ліцею зобов'язані:**
- постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівень та педагогічну майстерність;
 - брати участь у забезпеченні безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища;
 - виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти передбачених нею результатів навчання;
 - сприяти розвитку здібностей учнів, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;

- здійснюватися взаємною доборочесністю та забезпечувати її підтримання учнями в освітньому процесі та науковій діяльності;
 - здійснюватися педагогічної етики;
 - виконувати функції, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
 - настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
 - формувати в учнів усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
 - виконувати в учнів повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, добайливе ставлення до культурно-культурного надбання України та навколишнього природного середовища; формувати в учнів прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
 - захищати учнів під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю учня, запобігати еквіваленту ним та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
 - додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку Ліцею, виконувати свої посадові обов'язки;
 - брати участь у роботі педагогічної ради, засіданнях методичних комісій, нарадах, зборах;
 - виконувати накази і розпорядження директора Ліцею;
 - вести відповідну документацію;
 - сприяти зростанню іміджу Ліцею;
 - утримувати навчальні приміщення відповідно до вимог правил пожежної безпеки, охорони праці та безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічних вимог;
 - вживати невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною.
- 5.4.14. Педагогічні працівники, які систематично порушують цей Статут, правила внутрішнього розпорядку Ліцею, не виконують посадових обов'язків, умови трудового договору або за результатами атестації не відповідають займаній посаді, звільняються з роботи згідно із законодавством.**
- 5.4.15. Права і обов'язки інших працівників, які залучаються до освітнього процесу регулюються трудовим законодавством, відповідними договорами, цим Статутом та правилами внутрішнього розпорядку Ліцею.**
- 5.5. Батьки учнів, вихованців мають право:**
- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси учнів, вихованців;
 - звертатися до Ліцею, управління освіти з питань освіти;
 - обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форми здобуття дитини відповідної освіти;
 - брати участь у громадському самоврядуванні ліцею, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування Ліцею;
 - завчасно отримувати інформацію про всі заплановані та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;
 - брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивідуального навчального плану;

► впровадити інформацію про діяльність Ліцею, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у Ліцеї та її освітньої діяльності.

5.2. Батьки та особи, які їх замінюють, є відповідальними за здобуття дітьми повної загальної середньої освіти, їх виховання і зобов'язані:

► виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

► сприяти виконанню освітньої програми та досягненню дитиною передбачених нею результатів навчання;

► поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

► дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

► формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними групами, представляючими різні політичні і релігійні погляди та культурні традиції, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

► настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

► формувати у дітей усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

► виховувати у дитини повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України;

► дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку Ліцею, а також умов договору про надання освітніх послуг (за наявності).

5.3. У разі невиконання батьками та особами, які їх замінюють, обов'язків, передбачених законодавством, Ліцей може порушувати в установленому порядку клопотання про відновлення відповідності таких осіб, у тому числі позбавлення їх батьківських прав.

6. Прозорість та інформаційна відкритість Ліцею

6.1. Ліцей формує відкриті та загальнодоступні ресурси з інформацією про свою діяльність та організаційне та інформаційне забезпечення. Доступ до такої інформації осіб з порушенням зору може забезпечуватися в різних формах та з урахуванням можливостей Ліцею.

документів:

- Статут Ліцею;
- ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- сертифікати про акредитацію освітніх програм;
- структура та органи Ліцею;
- кадровий склад Ліцею згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в Ліцеї, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- фактична кількість осіб, які навчаються у Ліцеї;
- мова (мови) освітнього процесу;
- наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (у разі його проведення);
- матеріально-технічне забезпечення Ліцею (згідно з ліцензійними умовами);
- результати моніторингу якості освіти;

- річний звіт про діяльність Ліцею;
 - правила прийому до Ліцею;
 - умови доступності для навчання осіб з особливими освітніми потребами;
 - перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання та оплати;
 - інша інформація, що оприлюднюється за рішенням Ліцею або на вимогу законодавства.
- Ліцей оприлюднює на своєму вебсайті кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих публічних коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством. Інформація та документи, якщо вони не віднесені до категорії інформації з обмеженим доступом, розміщуються для відкритого доступу не пізніше ніж через десять робочих днів з дня їх затвердження чи внесення змін до них, якщо інше не визначено спеціальними законами.

7. Фінансово-господарська діяльність та майно Ліцею

7.1. Матеріально-технічна база Ліцею включає будівлі, споруди, службові житлі приміщення, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні цінності.

7.2. Майно Ліцею належить йому на правах, визначених законодавством.

7.3. Вимоги до матеріально-технічної бази визначаються відповідними будівельними нормами, державними стандартами і правилами, а також типовими переліками обов'язкового навчального та іншого обладнання (в тому числі корекційного), навчально-методичних та навчально-наочних посібників, підручників, художньої та іншої літератури.

7.4. Ліцей створює сучасне, безпечне та доступне освітнє середовище (простір), яке забезпечує умови для якісного навчання, розвитку та соціалізації здобувачів освіти. Матеріально-технічна база ліцею повинна забезпечувати потреби всіх учасників освітнього процесу відповідно до освітньої програми ліцею та сприяти формуванню єдиного освітнього середовища (простору) з урахуванням особливостей профілів навчання, визначених закладом освіти.

7.5. Утримання та розвиток матеріально-технічної бази Ліцею фінансуються за рахунок коштів засновника. Ліцей може надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Отримані закладом загальної середньої освіти кошти повинні бути використані відповідно до його установчих документів, зокрема для організації та забезпечення його діяльності, та не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів, крім випадків, передбачених законом.

7.6. Платні освітні послуги не можуть надаватися (повністю чи частково) для досягнення учнями Ліцею результатів навчання (компетентностей), визначених державними стандартами.

Учні та їхні батьки можуть отримувати в Ліцеї платні освітні та інші послуги виключно на добровільних засадах.

7.7. Фінансово-господарська діяльність Ліцею проводиться відповідно до Бюджетного кодексу України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів.

- самостійне здійснення витрат у межах затверджених кошторисами обсягів, зокрема на: формування структури Ліцею та його штатного розпису;
- оплату праці працівників, встановлення доплат, надбавок, винагород, виплат матеріальної допомоги та допомоги на оздоровлення, преміювання, інших видів стимулювання та відзначення працівників;
- оплату поточних ремонтних робіт приміщень і споруд Ліцею;
- оплату підвищення кваліфікації педагогічних та інших працівників;

- укладення відповідно до законодавства цивільно-правових угод (господарських договорів) для забезпечення діяльності Ліцею.
 - 7.3. Завдання освіти не може:
 - надавати (повністю чи частково) платні освітні послуги для досягнення його учнями результатів навчання (компетентностей), визначених державними стандартами;
 - під час освітнього процесу, що забезпечує досягнення результатів навчання, надавати освітньою програмою Ліцею, не може проводити платні заходи чи надавати платні послуги.
 - 7.4. Державна фінансування Ліцею є:
 - коштів державного та місцевого бюджетів у розмірі, передбаченому нормативами фінансування Ліцею для забезпечення освітнього процесу в обсязі, визначеним державними стандартом загальної середньої освіти;
 - коштів, отриманих за надання платних послуг;
 - зможу від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, від передачі в оренду приміщень, споруд, обладнання;
 - добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб;
 - благодійна допомога відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації;
 - інші джерела, незаборонені законодавством.
 - Отримані із зазначених джерел кошти використовуються Ліцеєм відповідно до затвердженого кошторису.
 - 7.10. Порядок літоводства в Ліцеї визначається керівником відповідно до законодавства України.
 - 7.11. Штатний розпис Ліцею затверджується директором Ліцею на підставі Типових штатних нормативів для освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням із Управлінням освіти.
- ## 8. Контроль за діяльністю Ліцею
- 8.1. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється з метою захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.
 - 8.2. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами діють на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначені Законом України "Про освіту", Законом України "Про адміністративну процедуру" та іншими законами України.
 - Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи проводять інституційний аудит, позапланові перевірки відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, спеціальними законами та згідно з порядками, затвердженими центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.
 - 8.4. Підставами для проведення позапланової перевірки Ліцею є:
 - звернення фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило чи може спричинити шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, до якого додаються документи чи їх копії, що підтверджують такі порушення (за наявності);
 - необхідність перевірки виконання розпорядження про усунення порушень вимог

законотворчої влади за забезпечення якості освіти або його територіальним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти (контролю);

- згідно з п. 1 ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та спеціальними законами;
- інші підстави, визначені Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та спеціальними законами.

8.5. Плановий контроль державного нагляду (контролю) за освітньою діяльністю Ліцею є інституційний аудит закладу, що проводиться не більше одного разу на 10 років центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

Інституційний аудит включає планову перевірку дотримання ліцензійних умов. Позаплановий інституційний аудит може бути проведений за ініціативою засновника, керівника Ліцею, педагогічної, ради, вищого колегіального органу громадського саморегування (загальних зборів або конференції), піклувальної (наглядової) ради Ліцею у випадках, передбачених чинним законодавством.

8.6. Громадський нагляд (контроль) за освітньою діяльністю Ліцею здійснюється суб'єктами громадського нагляду (контролю) відповідно до Закону України «Про освіту».

8.7. Результати інституційного аудиту оприлюднюються на вебсайтах Ліцею, Управління освіти та органу, що здійснював інституційний аудит.

9. Міжнародне співробітництво

9.1. Ліцей здійснює міжнародне співробітництво у сфері загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про освіту» та має право укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки із закладами освіти інших країн, міжнародними організаціями, фондами в установленому законодавством порядку. Учні та педагогічні працівники ліцею можуть брати участь у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну.

10. Припинення діяльності

10.1. Рішення про утворення, реорганізацію, ліквідацію та перепрофілювання Ліцею приймається засновником відповідно до статті 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та Цивільного кодексу України. Припинення діяльності здійснюється комісією з припинення (комісією з реорганізації, ліквідаційною комісією), утвореною в установленому законодавством порядку.

11. Прикінцеві положення

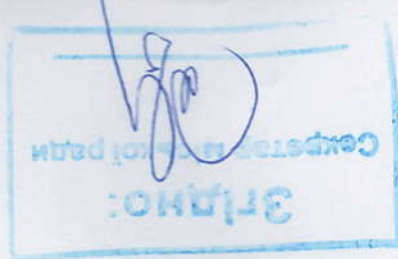
11.1. Зміни й доповнення до цього Статуту вносяться на підставі рішення засновника.

11.2. Зміни й доповнення до цього Статуту підлягають державній реєстрації в порядку, встановленому чинним законодавством України.

11.3. 30 вересня 2027 року припиняється набір у 5-ті класи Ліцею.

11.4. 30 вересня 2031 року забезпечується функціонування Ліцею лише на рівні профільної середньої освіти.

Секретар міської ради

Ярослав ДЗИНДРА

Проглянуто, пронумеровано та
скріплено печаткою 24 аркушів.